

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväseudun Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

PELASTUSSUUNNITELMA VERSIO 2020

Käyntiosoite:

Ajoneuvontie 39
41400 LIEVESTUORE

Postiosoite:

PL 47
41401 LIEVESTUORE

gsm 0400 862441

Sähköposti: toimisto@jsaoy.fi

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy	Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore	<i>Luottamuksellinen</i>

SISÄLLYSLUETTELO:

1. Johdanto

2. Turvallisuudesta vastaavat henkilöt ja tehtävät

- 2.1 Turvallisuushenkilöt
- 2.2 Turvallisuusorganisaation tehtävät

3. Yleiset toimintaohjeet onnettomuuksien varalta

- 3.1 Sisäiset hälytysjärjestelyt
- 3.2 Rakennuksesta poistuminen
- 3.3 Hätälmoituksen teko

4. Onnettomuuskohtaiset toimintaohjeet

- 4.1 Toiminta tulipalon sattuessa
- 4.2 Toiminta tapaturman tai sairauskohtauksen sattuessa
- 4.3 Toiminta rikoksen sattuessa
- 4.4 Toiminta ampuma-asetilanteessa
- 4.5 Toiminta onnettomuudessa, jossa on mukana ympäristölle tai terveydelle vaarallisia aineita
- 4.6 Toiminta yleisen vaaramerkin soidessa
- 4.7 Toiminta säteilyvaaratilanteissa
- 4.8 Toiminta sähkö-, ja lämmityskatkon sattuessa
- 4.9 Toiminta vesivahinkotilanteessa

5. Liitteet

- 5.1 Liikenneturvallisuuskeskuksen asemakaava piirros
- 5.2 Päärakennuksen pohjapiirros

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
Jyväskylän Liikenneturvallisuuskeskus Oy	Ajoneuvontie 39, 41400 Lievestuore	<i>Luottamuksellinen</i>

1. JOHDANTO

Jyväskylän Liikenneturvallisuuskeskus Oy antaa kuljettajaopetukseen liittyvää liukkaan kelin ajo-opetusta sekä liikenneturvallisuutta edistävää harjoitus-, testaus- ja koulutustoimintaa ympäri vuoden.

Toiminta radalla perustuu ratayhtiön hallituksen hyväksymään toimintaohjeeseen.

Ratakoulutuksessa oppilaat saavat poistua autosta ainoastaan näyttöjen aikana. Ratakoulutuksen aikana on ainoastaan kouluttaja (liikenneopettaja) jalakautuneena, joka on perehtynyt radan turvamääräyksiin ja toimintaohjeeseen.

Kouluttajille annettava **ratakouluttajakortti** edellyttää, että jokaisella liikenneopettajalla on päivitetyt ohjeet radan käyttöön. Ratakouluttajakortti on voimassa ainoastaan, jos tarvittavat koulutukset on suoritettu.

Jokainen liikenneopettaja perehtyy radan toimintaohjeeseen ja pelastussuunnitelmaan, jonka jälkeen kouluttaja kuittaa ”puumerkillään” lukeneensa asiat.

Pelastussuunnitelmasta toimitetaan kopio (paperinen) autokouluille.

Turvallisuus ei synny itsestään, se on luotava. Kaiken perusta on henkilöstön tietoisuus mahdollisista uhka- ja vaaratilanteista.

Turvallisuudesta huolehtiminen on osa yrityksen päivittäistä työtä.

Onnettomuuden, vahingon tai rikoksen sattuessa paikalla olevilla saattaa olla käytettävissään erittäin vähän aikaa estääkseen lisävahingot.

Jotta osaisit toimia, on tarpeen, että mietit, opettelet ja harjoittelet etukäteen mahdollisia toimintamalleja.

Tähän pelastussuunnitelmaan on koottu keskeisimmät toimintaohjeet. Toimintaohjeet ovat ohjeellisia, koska kukaan ei pysty etukäteen sanomaan miten onnettomuudet tositilanteissa kehittyvät, mutta kaikki se tieto ja taito joka tilanteen sattuessa ovat käytettävissäsi, saattaa pelastaa terveytesi tai henkesi.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020</i> 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuuskeskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lievestuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

2. TURVALLISUUDESTA VASTAAVAT HENKILÖT JA TEHTÄVÄT

2.1 Turvallisuusorganisaatio

Jyväskylän Liikenneturvallisuuskeskuksen turvallisuusorganisaatio muodostuu kolmesta kokonaisuudesta:

- turvallisuusjohtoryhmästä (hallitus)
- radan turvallisuusjohdosta (toimitusjohtaja)
- työpaikkasuojelusta ja tarvittaessa pelastusryhmästä.

Turvallisuusjohtoryhmä (hallitus) edustaa turvallisuusjohtoa ja se kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa, pohtimaan turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä.

Kiinteistön turvallisuusjohto (turvallisuuspäällikkö) johtaa turvallisuustoimintaa kiinteistössä. Hänellä on apunaan liikenneopettaja.

Työpaikkaturvallisuus jakaantuu työpaikoiksi, palo-osastoiksi, alueiksi jne. Tärkeintä on löytää sopiva kokonaisuus, joka luontevasti toimii yhteistyössä myös turvallisuusasioiden suhteen.

Kiinteistöön voidaan perustaa **pelastusryhmä**. Se on työpaikan oma (harkinnanvarainen) palo-, pelastus- ja ensiapuyksikkö, joka voidaan hälyttää sisäisellä hälytyksellä.

TURVALLISUUSORGANISAATION TEHTÄVÄJAKO

TEHTÄVÄ	NIMI	YHTEYSTIED	Huom.
TURVALLISUUSJOHTORYHMÄ			
Turvallisuusjohtoryhmä	JsLTK Oy hallitus		
Ajoharjoitteluradan johtaja	S Niskanen	0400 643597	
Turvallisuusjohtaja	S Niskanen	0400 643597	
Apulaisturvallisuusjohtaja			
KIINTEISTÖN TURVALLISUUSJOHTO			
Ajoharjoitteluradan johtaja	S Niskanen	0400 643597	

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy	Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore	<i>Luottamuksellinen</i>

Turvallisuusjohtaja	S Niskanen	0400 643597	
Apulaisturvallisuusjohtaja			
PELASTUSRYHMÄ	pelastusryhmää ei perusteta toistai- seksi		
TYÖPAIKKATURVALLI- SUUS			
1. Toimisto/ luokat			
1. Turvallisuusvalvoja		0400 862 441	
1. Apulaisturvallisuusvalvoja			
1. Ensiapu			
1. Sammuttaja			
2. Ajoharjoittelurata			
2. Turvallisuusvalvoja		0400 862 441	
2. Apulaisturvallisuusvalvoja			
2. Ensiapu			
2. Sammuttaja			

2.2 Turvallisushenkilöiden tehtävät

Ajoharjoitteluradan johtaja (toimitusjohtaja)

- Vastaa tila- ja rataturvallisuudesta
- Vastaa turvallisuus- ja pelastussuunnittelusta ja niiden yhteensovittamisesta
- vastaa kiinteistöjen sammutus- ja pelastustyötä helpottavien laitteiden kunnossapidosta
- järjestää tarvittaessa yhteistä turvallisuusalan koulutusta.

Turvallisuus- /apulaisturvallisuusjohtaja

- Onnettomuus- tai uhkatilanteissa johtaa kiinteistön pelastustoimia, niin kauan kunnes viranomainen ottaa johtovastuun
- vastaa kiinteistön turvallisuudesta
- toimii kiinteistön turvallisuuden asiantuntijana ja yhteyshenkilönä viranomaisiin

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

- osallistuu pelastussuunnittelun valmisteluun yhdessä viranomaisen kanssa
- valvoo, että pelastussuunnitelmaa ja muita viranomaismääräyksiä noudatetaan
- huolehtii henkilökunnan (liikenneopettajien) ja opiskelijoiden turvallisuuskoulutuksesta
- päivittää pelastussuunnitelman tarvittaessa
- raportoi turvallisuusasioista hallitukselle.
-

Kiinteistön muu henkilöstö (liikenneopettajat)

- toimivat turvallisuusorganisaatioon nimettyjen henkilöiden apuna
- tuntevat kiinteistön turvallisuusmääräykset
- tuntevat alkusammutusvälineiden sijainnin ja osaavat käyttää niitä
- tietävät kiinteistön sisäisen ja ulkoisen hälytysjärjestelmän
- ilmoittavat turvallisuutta heikentävistä epäkohdista
- vaaratilanteissa ohjaavat ja avustavat oppilaita ja asiakkaita poistumaan rakennuksesta (tai suojautumaan sisätiloihin)

Ensiapu

- Osaa ensiavun
- ensiapukaappi, täydentää niitä tarvittaessa

Oppilaat

- Tuntevat kiinteistön turvallisuusmääräykset
- tuntevat alkusammutusvälineiden sijainnin ja osaavat käyttää niitä
- tietävät kiinteistön sisäisen ja ulkoisen hälytysjärjestelmän
- ilmoittavat turvallisuutta heikentävistä epäkohdista henkilökunnalle
- ilmoittautuvat kokoontumispaikassa henkilökunnalle.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväseudun Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

3. YLEISET TOIMINTAOHJEET ONNETTOMUUKSIEN VARALTA

3.1 Sisäiset hälytysjärjestelyt

Sisäinen hälyttäminen

Sisäinen hälytys voidaan tehdä radioteitse, auton sireenillä tai huutamalla.

3.2 Rakennuksesta poistuminen

Poistumissuunnitelma

Mikäli kiinteistö joudutaan tyhjentämään tulipalon tai muu syyn vuoksi menettellään seuraavasti

- turvallisuusvalvojat varmistavat, että kaikki poistuvat rakennuksesta
 - samalla on varmistettava, että hälytys on kuultu myös naapuriosastolla
 - poistuminen tapahtuu **lähintä turvallista poistumistietä** pitkin
 - jokainen turvallisuusalue hoitaa oman alueensa tyhjentämisen (päärakennus / ajorata)
- Oppilaat ja opettajat ohjataan kokoontumispaikalle; **päärakennuksen eteen** ja varmistetaan turvallisuusalueittain, että kaikki ovat päässeet ulos.

3.3 Hätälmoituksen teko

112

Suomessa yleinen hätäkeskus on palo- ja pelastustoimen, sairaankuljetuksen sekä poliisin yhteinen. Kaikissa kiireellisissä hätätapauksissa apua saa paikalle soittamalla 112:een.

GSM - puhelimella soittaessa ei tarvitse valita suuntanumeroa. Puhelut ohjautuvat automaattisesti lähimpään hätäkeskukseen. GSM – puhelimella voi soittaa hätäpuhelun, vaikkei tietäisi sen PIN koodiaan.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

Hätätilanteessa soita 112

Hätäkeskus suosittaa soittamaan hätänumeroon 112 kiireellisissä, todellisissa hätätilanteissa hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön ollessa uhattuna tai vaarassa, tai jos on syytä epäillä näin olevan.

Hätänumeroon ei soiteta kiireettömissä asioissa eikä kyselytarkoituksessa. Tämä pätee myös erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa, joissa tiedustelu-soitot saattavat tukkia hätänumeron.

Hätätilanteessa on tärkeintä muistaa hätänumero 112 ja soittaa siihen mahdollisimman nopeasti, jotta apu saadaan pikaisesti paikalle. Hätänumeroon soittamista ei tarvitse pelätä, eikä siihen soittamiseen tarvitse opetella mitään erityistä ohjetta. Ammattitaitoiset hätäkeskuspäivystäjät kysyvät tarvittavat kysymykset ja antavat neuvoja sekä opastavat soittajaa.

Muistathan, että hätänumeron väärästä tai ilkivaltaisesta käytöstä voidaan rangaista. Hätänumeroon kuulumattomiin puheluihin käytettävä aika on suoraan pois todellisten hätäpuheluiden käsittelyajasta. Pahimmillaan turhat soitot voivat viivästyttää hädässä olevan henkilön avun saantia kohtalokkain seurauksin.

Alla on selitetty pääpiirteittäin, miten hätäpuhelu etenee.

1. Soita hätäpuhelu itse, jos voit.

Tärkeää olisi, että hätäpuhelun soittaisi hän, jota asia koskee. Hänellä on selaisia tietoja, joita päivystäjä tarvitsee määritellesään mitä apua hän paikalle lähettää. Välikäsien kautta tuleva puhelu voi viivästyttää avun paikalle tuloa.

2. Kerro, mitä on tapahtunut.

Hätäkeskuspäivystäjä kysyy soittajalta tietoja tapahtuneesta, jotta hän osaa tarvittaessa lähettää juuri siihen tilanteeseen oikean avun.

3. Kerro tarkka osoite ja kunta.

Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa. Siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta.

4. Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin.

Päivystäjän esittämällä kysymyksillä on tarkoituksensa. Kysymykset eivät viivästyä avun hälyttämistä. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana auttamaan tulevat viranomaiset ja yhteistyökumppanit, sekä antaa näille lisätietoja tapahtuneesta.

5. Toimi annettujen ohjeiden mukaan.

Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. On tärkeää noudattaa annettuja ohjeita. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

6. Lopeta puhelu vasta saatua siihen luvan.

Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatua luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin. Pidä linja vapaana. Päivystäjä tai kohteeseen saapuva auttaja voi tarvita lisätietoja tapahtuneesta.

Opasta auttajat paikalle.

Soita uudestaan, mikäli tilanne muuttuu.

HUOM!

- Jos hätänumero on hetkellisesti ruuhkautunut - älä sulje puhelinta! Kuulet nauhoitteen, jossa kehoitetaan odottamaan hetki linjalla. Hätäpueluihin vastataan mahdollisimman nopeasti ja aina soittamisjärjestyksessä.
- Hätänumeroon soittaessasi et tarvitse koskaan suuntanumeroa.
- Hätäpuhelu on maksuton.

Hätäpuhelu kestää tavallisesti n. yhden minuutin, joka saattaa soittajasta tuntua pitkältä.

Tee hätäilmoitus turvallisesta paikasta, varmista oma pääsy turvaan.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

4. ONNETTOMUUSKOHTAISET TOIMINTAOHJEET

Ohjeet ovat yleisohjeita ja niitä pitää soveltaa tilanteen mukaan, koska tilanteet voivat poiketa ennalta arvioituista uhka- ja vaarakuvista.

4.1 Toiminta tulipalon sattuessa

Jos uloskäytävässä on savua älä mene savuiseen käytävään tai tilaan.

Koska savuisissa tiloissa:

- et voi nähdä,
- hengittäessäsi myrkyllistä savua - menetät tajuntasi.

Säilytä maltti - toimi harkiten

- Varmista oma tiesi turvaan
- Hälytä työtovereita avuksesi
- Määrää heille seuraavat tehtävät:

Pelasta vaarassa olevat

- ilmoita (huutamalla) oppilaille ja henkilökunnalle vaarasta
- ohjaa ihmiset turvaan
- pelasta mahdollisuuksiesi mukaan, älä vaaranna omaa turvallisuuttasi, jos pelastaminen ei ole mahdollista

Sammuta

- käsisammuttimilla
- pikapalopostien suihkuilla (kaapin saa auki kun rikkoo kahvaa peittävän muovisuojan), muista avata venttiili kaapin sisältä
- sammutuspeitteillä
- muulla konstilla, esimerkiksi virvoitusjuomalla, kahvilla jne.

Tee paloilmoitus

- puhelimella 112
- kerro mitä on tapahtunut
- missä on tapahtunut
- onko ihmisiä vaarassa
- odota lisäkysymyksiä
- älä sulje puhelinta ennen kuin saat siihen luvan
- älä käytä heti hätäilmoituksen jälkeen samaa puhelinta muihin soittoihin

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

Rajoita palon leviämistä

- sulkemalla ovet, ikkunat, ilmanvaihto
- opasta palokunta oikeaan kohteeseen, ovi, huone
- varmista, että kaikki ovat päässeet turvaan.

Toiminta tulipalon sattuessa lähistöllä

Lähistöllä sattuva rakennuspallo tai säiliöautopallo yms. voisi aiheuttaa savuhahtaa.

Toimi näin:

- Sulje ikkunat ja ovet
- Sulje ilmastointi
- Järjestä kipinävartio seuraamaan, etteivät lentävät kipinät yms. sytytä rakenteita yms.
- Jos kiinteistö joudutaan tyhjentämään (viranomaisten määräyksessä) vältä liikkumista ja olemista savuisella alueella.

4.2 Toiminta tapaturman tai sairauskohtauksen sattuessa

Parhaan ensiaputaidon saat ensiapukursseilla. Taitoja on kerrattava riittävän usein.

Tärkeintä on turvata uhrin hengitys ja verenkierto, sillä jommankumman lopuessa uhri menehtyy muutamassa minuutissa.

Valtimovuotojen tukkiminen on myös erittäin tärkeä taito.

Sairauskohtaus

Monet sairaudet alkavat äkillisin oirein ja vaativat nopeaa ensiapua. Tärkeintä on aina hengityksen ja verenkierron turvaaminen.

Rintakipu – sydäninfarkti

Rintakipuun on aina suhtauduttava vakavasti. Kovan puristavan rintakivun tavallisin syy on sydäninfarkti. Kipu tuntuu ylävartalolla ja voi säteillä vasempaan kainaloon, käsivarteeseen ja kaulalle. Henkilö on usein kylmänhikinen, hänellä voi olla pahoinvointia ja hengitys voi vaikeutua.

Jos rintakipuinen on käyttänyt nitroa, hän voi ottaa lääkettään. Mikäli nitro ei auta muutaman minuutin kuluessa, toimitaan ensiapuohjeen mukaan.

<i>Pelastussuunnitelman versio2020</i> 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus-</i> <i>keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves-</i> <i>tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

Rintakipuisen ensiapu:

- Rauhoita häntä ja auta puoli-istuvaan asentoon
- Tee hätäilmoitus numeroon 112
- Jos oireet ovat selvät, anna potilaalle puolikas tabletti Aspiriinia tai Disperiiniä (250 mg) pureskeltavaksi tai veteen liuotettuna. (Tablettia ei anneta, jos potilas on allerginen näille lääkkeille.)
- **Jos potilas menee elottomaksi**, aloita puhallus – paineluelvytys (2 puhallusta, 15 painelua) ja ilmoita hätäkeskukseen elvytystilanteesta.

Tajuttomuus – kouristuskohtaus- epilepsia

Jos sairastunut menettää tajuntansa, kaatuu ja hänen vartalonsa jäykistyy, todennäköinen syy on epileptinen kohtaus. Jäykistymistä seuraavat nykivät kouristukset. Kun kouristuskohtaus on alkanut, sitä ei voi pysäyttää. Kouristelu kestää yleensä vain 1 – 2 minuuttia.

Kouristuskohtauksen ensiapu:

- Älä yritä estää kouristusliikkeitä, mutta huolehdi siitä, että henkilö ei kolhi päätänsä tai muuten vahingoita itseään.
- Älä laita kouristeleen suuhun mitään, sillä se vaikeuttaa hengitystä.
- Yritä kääntää henkilö kylkiasentoon heti kun kouristukset vähenevät
- Tee hätäilmoitus numeroon 112, jos kouristelu kestää yli 5 minuuttia tai kohtaus uusii.
- Jos kohtaus menee itsestään ohi, varmista kuitenkin, että henkilö on täysin toipunut ennen kuin jätät hänet.

Diabeettinen sokki

Kun diabetesta sairastavan verensokeri laskee liian alas, syntyy diabeettinen sokki, joka voi olla hengenvaarallinen. Diabeetikko muuttuu kalpeaksi ja huonovointiseksi, joskus myös sekavaksi ja aggressiiviseksi.

Diabeettisen sokin ensiapu:

- Anna sairastuneelle välittömästi sokeripitoista syötävää tai juotavaa, mikäli hän on tajuissaan ja pystyy nielemään. Tajuttomalle ei saa antaa mitään suuhun.
- Mikäli diabeetikko ei toivu 10 minuutissa, soita hätänumeroon 112.
- Käänä tajuton kylkiasentoon.

Aivoverenkierron häiriö – aivoinfarkti, aivoverenvuoto

Aivoinfarkti tai aivoverenvuoto voi hetkessä johtaa hengenvaaralliseen tilaan. Aivoinfarkti syntyy, kun aivovaltimoon tulee tukkeuma ja osa aivokudosta vaurioituu hapenpuutteesta.

Aivoverenvuodossa valtimon repeäminen johtaa aivojen verenkierron häiriintymiseen.

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy	Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore	<i>Luottamuksellinen</i>

Oireiden tunnistaminen ja varhainen hoitoon hakeutuminen on tärkeää.

Aivoinfarktin oireita:

- Äkillinen toispuolinen raajojen halvaus tai
- lihasheikkous, joka ilmenee käden tai jalan voimattomuutena.
- Puhe ja nieleminen voivat vaikeutua.

Aivoverenvuodon tavallisimpia oireita:

- Voimakas päänsärky
- Niskajäykkyys
- Pahoinvointi

Aivoverenkierron häiriöiden ensiapu:

- Tunnista oireet.
- Soita hätänumeroon 112.
- Lievemmissä oireissa voi potilas itse hakeutua hoitoon.

Pyörtyminen

Pyörtymisen syynä voi olla väsymys, järkytys tai pitkään paikalla seisominen. Pyörtyminen aiheutuu aivojen verenkierron tilapäisestä heikkenemisestä, eikä se ole vaarallista.

Pyörtymisen ensiapu:

- Kohota pyörtyneen jalat, jolloin tämä herää välittömästi.
- Tarkista, että hän ei ole loukannut itseään kaatuessaan.
- Anna hänen levätä tarvittaessa

4.3 Toiminta rikoksen sattuessa

Ohje ryöstötilanteessa

Yritä rauhoittua. Rauhallinen ja määrätietoinen käytös voi myös rauhoittaa hermostunutta ryöstäjää, jolloin mahdollisen paniikkireaktion tai vahingonlaukauksen mahdollisuus pienenee.

Ryöstöissä tulee muistaa kolmiportainen toiminta:

- **pelasta terveys**
- **hälytä apua**
- **suojaa omaisuus**
- toimi ryöstön aikana rauhallisesti ja määrätietoisesti
- ole mieluummin uhrin sijasta hyvä todistaja
- seuraa rikosentekijää katseella niin kauan kuin mahdollista

<i>Pelastussuunnitelman versio 2020</i> 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus-</i> <i>keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves-</i> <i>tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

pyri painamaan mieleesi jokin erityisen silmiinpistävä tuntomerkki

- suojaa rikospaikka
- kirjaa silminnäkijöiden yhteystiedot.

Väkivallalla uhkaavan henkilön käsittelyssä on mielenmaltti säilytettävä kaikin mahdollisin keinoin. Rauhallinen, syvään hengittäminen, keskittyminen ja puheen hidastaminen auttavat pysymään tyynenä.

Virheelliset vastauhkaviestit vältetään asiallisella ja ystävällisellä puhetyylillä. Katsekontakti ja huomaamattomat ilmeet ja eleet eivät provosoi vastapuolta.

Jos tilanne kuitenkin riistäytyy hallinnasta:

- Pyri estämään voimankäyttö,
- irrotaudu väkivaltaisen henkilön otteesta,
- pakene ja hanki apua.

Jos vastapuolella on ase - älä vastustele!

TOIMI NÄIN:

- ole rauhallinen
- tottele käskyjä, mutta
- älä tee mitään vapaaehtoisesti
- älä anna ryöstäjälle enempää kuin hän vaatii
- yritä hidastella - tarkoituksena saada mahdollisimman paljon tuntomerkkejä tekijästä
- pyri saamaan itsellesi mahdollinen uhkauskirje
- unohda kaikki sankariteot
- tarkkaile ryöstäjää
- suorita hälytys vasta kun olet varma tilanteesta
- seuraa katseella pakenevaa ryöstäjää niin kauas kuin mahdollista
- eristä ryöstön tapahtumapaikka
- kirjaa ryöstäjän tuntomerkit oheiseen lomakkeeseen ja ota todistajien yhteystiedot ylös
- älä anna tietoja ulkopuolisille, poliisi hoitaa tiedottamisen.

Kirjaa heti, kun on turvallisesti mahdollista, tuntomerkit henkilöstä.

Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy	Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore	<i>Luottamuksellinen</i>

4.4 Toiminta ampuma-asetilanteessa

Poistu vaara-alueelta, jos se on **turvallisesti** mahdollista.

Jos poistuminen ei ole turvallista:

- mene luokkaan tai vastaavaan tilaan, lukitse ovi ja laita kalusteita oven eteen siten että oven painiketta ei voi käyttää
- sammuta valot
- vältä puhelimen käyttöä, ainoastaan hätäkeskuspuhelut 112
- odota lisäohjeita poliisilta, pelastusviranomaisilta

Käy makaamaan oviseinän viereen, jos seinä on esim tiiltä tai betonia.

4.5 Toiminta onnettomuudessa, jossa on mukana ympäristölle tai terveydelle vaarallisia aineita

Yleinen vaaramerkki on yhtäjaksoisesti nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus.

Yleinen vaaramerkki kuulostaa hyvin "dramaattiselta", joten siihen kyllä kiinnittää huomiota.

Lähellä tapahtuvissa vaarallisten aineiden onnettomuuksissa saattaa vaarallinen tilanne olla käsillä ennen kuin yleinen hälytysmerkki ehditään antaa. Vaaralliset kaasut leviävät tuulen nopeudella.

Yleistä vaaramerkkiä täydennetään aina tiedotusvälineissä annetuilla tiedotteilla ja ohjeilla.

Yleisestä vaarasta tiedotetaan nykyään myös **RDS - radiojärjestelmällä**. RDS - radiojärjestelmä avautuu pelastuspalvelusignaaliin ja viranomaisten tiedotukset voidaan "pakkosyöttää" kuuntelijoille. RDS - radio jopa avautuu tällä signaalilla ollessaan ns. stand by asennossa.

Vaarallisten aineiden onnettomuudessa toimi näin:

Ohjaa ulkona olevat ihmiset sisätiloihin. (jos ei mahdollista on yritettävä väistää "pilveä" sivutuuleen.)

Useimmat vaaralliset kaasut ovat ilmaa raskaampia, joten jos mahdollista nouse sisällä yläkerrokseen ja ulkona ollessasi korkeammille paikoille.

- pysy sisällä, varmista, että ovet, tuuletusaukot ja ikkunat ovat kiinni

<i>Pelastussuunnitelman versio2020 30.6.2020</i>		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuus- keskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lieves- tuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

- pysäytä ilmastointi
- tiedota tilanteesta asiakkaille ja henkilökunnalle, käskä pysymään sisällä
- kuuntele radiolähetystä, sieltä saat lisäohjeita
- pysy sisällä niin kauan kunnes viranomaiset antavat luvan poistua
- älä käytä puhelinta, välittömän vaaran uhatessa soita hätäkeskukseen 112 ja ilmoita missä olet ja mikä aiheuttaa vaaraa
- jos tunnet kaasun hajua, kostuta vaatekappale ja hengitä sen läpi

4.6 Toiminta yleisen vaaramerkin soidessa

Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa. Yleinen vaaramerkki on yhtäjaksoisesti nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisten kuuluttama varoitus.

Yleisen vaaramerkin kuuluvuus

Lähin hälytin, jolla voidaan antaa yleinen vaaramerkki, on **Lievestuoreen paloasemalla**.

Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin:

- siirry sisälle
- sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihtolaitteet
- avaa radio ja odota rauhallisesti ohjeita
- vältä puhelimen käyttöä
- älä poistu alueelta ilman viranomaisten lupaa

4.7 Toiminta säteilyvaaratilanteissa

Radioaktiivinen säteily on erittäin vaikea mieltää vaaralliseksi, koska sitä ei voi nähdä, ei kuulla, ei haistaa, ei maistaa eikä tuntea. Ainoa tapa, millä radioaktiivisen säteilyn voi tiedostaa, on mittaaminen.

Suojautumista vaativasta vaaratilanteesta varoitetaan väestöä välittömästi mm. hälyttimillä ja tiedotusvälineissä.

Normaaliajan säteilyonnettomuuksissa esim. ydinvoimalaonnettomuudessa suojautumistoimenpiteenä riittää kun siirrytään sisätiloihin.

Pelastussuunnitelman versio 2020 30.6.2020		<i>Turvallisuusluokka</i>
<i>Jyväskylän Liikenneturvallisuuskeskus Oy</i>	<i>Ajoneuvontie 39, 41400 Lievestuore</i>	<i>Luottamuksellinen</i>

Yleisohjeita:

- Säteilyn aiheuttama vaara on sitä suurempi mitä vähemmän aikaa on kulunut radioaktiivisen pölyn laskeutumisesta.
- Säteilyn vaikutus on sitä voimakkaampi mitä pidemmäksi ajaksi ja mitä useammin poistutaan sisätiloista.
- Iholle tai vaatteisiin joutunut radioaktiivinen pöly vaikuttaa sitä vahingollisemmin mitä kauemmin sen poistamisessa vitkastellaan.
- Hengitysteihin ja ruoansulatuskanaviin päässyt radioaktiivinen pöly muodostaa vaarallisen sisäisen säteilylähteen.
- Eniten alttiita säteilyn vaikutuksille ovat pienet lapset ja odottavat äidit.

Toimi näin:

- Siirry sisälle.
- Pysäytä ilmanvaihto, sulje ovet, ikkunat ja tuuletusaukot.
- Avaa radio ja toimi sieltä annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Nauti joditabletit vain viranomaisten kehottaessa.
- Suojaa ruoka ja vesi.
- Älä lähde ulos ilman viranomaisten antamaa lupaa.
- Jos ulkona on pakko liikkua:
- Käytä hengityssuojainta.
- Käytä tiivistä asua ja kumisaappaita (esim. sadeasu).
- Ennen suojavaarusteiden riisumista (koskee myös suojanaamaria) pese itsesi suihkussa, puutarhaletkulla tms.
- Jätä suojavaarusteet ulos tai eteistiloihin.
- ”Puhtautesi” voit varmistaa vain säteilymittarilla.

4.8 Toiminta sähkö-, vesi- ja lämmityskatkon sattuessa

Toiminta sähkökatkoksen aikana

Poistumistievalot jäävät sähkökatkoksen aikana palamaan, joten rakennuksesta poistuminen voidaan tehdä melko turvallisesti.

- varaudu sähkökatkoksiin, hanki taskulamppuja määrättyihin paikkoihin
- tarkista onko sähkökatkos vain omassa talossa vai onko se laajempi
- jos sähkökatkos koskee vai omaa kiinteistöä – tarkista (tai tarkistuta) sulakkeet
- jos sulakkeet ovat ehjät, soita Energialaitokselle vikailmoitusnumeroon
- tiedota tilanteesta oppilaille ja henkilökunnalle
- tarvittaessa, avusta oppilaita, asiakkaita ja henkilökuntaa poistumaan turvallisesti rakennuksesta.